

1 ปี ในการจัดการศึกษารายวิชา สหศาสตร์ 3 ของคณะศิลปกรรมศาสตร์

ภรดี พันธุภากร

ความเป็นมา

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ ในส่วนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ และในคณะวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยบูรพามักจะมีการปรับปรุงหลักสูตรในช่วง 1 รอบของหลักสูตร คือ 4 ปี ซึ่งการปรับหลักสูตรนั้นอาจเนื่องมาจากการปรับปรุงตามนโยบายในระดับรัฐบาลคือกระทรวงทบวง เป็นผู้กำหนด การปรับตามนโยบายของมหาวิทยาลัย การปรับตามกระแสความเปลี่ยนแปลง ในระดับประเทศ หรือปรับตามความต้องการของสังคม และชุมชน ซึ่งในรอบของหลักสูตรนั้น ก็นับเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมเพียงพอที่จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือรายละเอียดต่างๆของหลักสูตร

มหาวิทยาลัยบูรพาได้มี นโยบายในการปรับปรุงหลักสูตรในปีการศึกษา 2545 โดยได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 โดยสาระหลัก ๆ ในการปรับปรุง คือ

- การปรับลดจำนวนหน่วยกิตโดยรวมของหลักสูตร
- การปรับโครงสร้างของหลักสูตรโดยให้มีรายวิชาศึกษาทั่วไปไม่เกิน 30 หน่วยกิต
- ให้มีการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษบังคับเพิ่มเติมจาก 6 หน่วยกิต เป็น 12 หน่วยกิต
- ให้มีรายวิชาศึกษาทั่วไปบังคับ 3 รายวิชา รวม 9 หน่วยกิต ได้แก่วิชา
  - 1.วิชาสหศาสตร์ 1
  - 2.วิชาสหศาสตร์ 2
  - 3.วิชาสหศาสตร์ 3
- ให้เพิ่มวิชาเลือกเสรีจาก 3 หน่วยกิตเป็น 6 หน่วยกิต

โดยในส่วนของคณะศิลปกรรมศาสตร์ นอกจากการปรับตามนโยบายของมหาวิทยาลัยและคณะกรรมการบริหารทางวิชาการแล้วได้มีการปรับปรุงหลักสูตรในกลุ่มวิชาแกน กลุ่มวิชาเอกโดยได้มีการปรับยุบรวม รายวิชา การปรับหน่วยกิตการเพิ่มเติมนรายวิชาและการปรับเนื้อหาสาระคำอธิบายรายวิชาให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายที่เปลี่ยนแปลงไป

ในช่วงระยะเวลาของการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร และเริ่มต้นการใช้หลักสูตรปรับปรุงพ.ศ.2545นั้น การจัดการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไปที่ถูกกล่าวขานถึงมากที่สุด เห็นจะได้แก่ การจัดการศึกษาวิชาสหศาสตร์ 1, สหศาสตร์ 2, และสหศาสตร์ 3 โดยประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่รูปแบบการบริหารจัดการในรูปของ คณะกรรมการ ที่มาจากนำเสนอคัดสรรและแต่งตั้ง, รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน,การบริหารงบประมาณ และการดำเนินการต่าง ๆ โดยเฉพาะได้มีรายละเอียด กฎ กติกา มติที่ประชุม ประกาศ คำสั่ง และข้อวิพากษ์วิจารณ์ ต่าง ๆ อยู่มาก เกี่ยวกับกลุ่มวิชาสหศาสตร์ อันเป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงปัญหาหลายประการ ในการวางแผนการบริหารจัดการ

จะอย่างไรก็ตามแต่ ท้ายที่สุดมหาวิทยาลัยได้มีหนังสือมอบหมายให้คณะศิลปกรรมศาสตร์เป็นผู้รับผิดชอบ และดำเนินการจัดการเรียนการสอน รายวิชา สหศาสตร์ 3 ในปีการศึกษา 2546

การวางแผนจัดการเรียนการสอน

คณะศิลปกรรมศาสตร์ได้รับมอบหมายให้จัดการศึกษารายวิชาสหศาสตร์ 3 โดยได้นำข้อมูล และรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้มีการวางแผนส่วนหนึ่งไว้ก่อนแล้ว มาดำเนินการในส่วนของคณะ ในรูปของคณะกรรมการบริหารรายวิชาสหศาสตร์ 3 โดยได้วางแผนประชุม ตีความ เพื่อหาข้อสรุป ในรูปแบบกิจกรรมการเรียน การสอนแบบบูรณาการ สำหรับนิสิตราว 900 คน ต่ออาจารย์ผู้สอน 12 คน ภายในระยะเวลาประมาณ 2 เดือน เพื่อเตรียมการสอนในภาคต้นปีการศึกษา 2546

ทั้งนี้ทั้งนั้นจากคำอธิบายรายวิชาสหศาสตร์ 3 ที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมวลมนุษยศิลปะกับมนุษย์

เพื่อให้เกิดสุนทรียภาพ ความซาบซึ้ง และเห็นคุณค่าของ ศิลปวัฒนธรรม ดนตรี วรรณกรรม ต่อชีวิตและสังคม รวมทั้งภูมิปัญญาไทยและค่านิยมไทย ได้นำมาสู่การกำหนด วัตถุประสงค์ กำหนดหัวข้อเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียน การสอนและการประเมิน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างมวลมนุษยชาติทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม
2. เพื่อเข้าใจถึงความสำคัญของศิลปะกับมนุษย์ และสุนทรียภาพ
3. เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยทางด้านทัศนศิลป์ ดนตรี และวรรณกรรม
4. เพื่อให้รู้ถึงบทบาทของศิลปวัฒนธรรมต่อชีวิต สังคม และเอกลักษณ์ของชาติ

2. หัวข้อเนื้อหาวิชา

1. ศิลปะกับมนุษย์ศิลปะกับสังคม และสิ่งแวดล้อม
2. ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญา ไทย
3. ศิลปวัฒนธรรมทางด้านสถาปัตยกรรม
4. ศิลปวัฒนธรรมทางด้านทัศนศิลป์ประเภท งานจิตรกรรม
5. ศิลปวัฒนธรรมทางด้านทัศนศิลป์ประเภท งานประติมากรรม
6. ศิลปวัฒนธรรมทางด้านงานหัตถกรรมพื้น บ้าน และงานประณีตศิลป์
8. ศิลปวัฒนธรรมทางด้านดนตรีไทย
9. ศิลปวัฒนธรรมทางด้านดนตรีสากล
10. ศิลปวัฒนธรรมทางด้านวรรณกรรม
11. ศิลปะประยุกต์ในปัจจุบัน
12. ค่านิยมไทยและเอกลักษณ์ไทย

3. กิจกรรมการเรียนการสอน ได้กำหนดกิจกรรมการ เรียนการสอน โดยรวมดังนี้

1. การบรรยายโดยอาจารย์ผู้สอน และวิทยากร พิเศษ

2. การสัมมนา การอภิปราย
3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
4. การจัดกิจกรรมกลุ่ม
5. การศึกษาดูงาน, ทัศนศึกษา

4. การประเมินผลได้กำหนดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ จากส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. การสอบ

- สอบกลางภาค 20 %
- สอบปลายภาค 30 %

2. การจัดกิจกรรมกลุ่ม

- ประเมินจากเอกสารรายงานการศึกษาค้นคว้า 20 %
- ประเมินจากการนำเสนอผลงานด้วยการจัด นิทรรศการ, การสาธิต และการแสดง 20 %

3. การเข้าชั้นเรียน 10 %

สรุปแนวคิดจากการประชุมสัมมนาและการปฏิบัติการ คณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยคณะกรรมการ บริหารรายวิชาสหศาสตร์ 3 ได้ร่วมกันพิจารณานาแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการ จัดการเรียนการสอนวิชาสหศาสตร์ 3 และเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ โดยให้สอดคล้องกับข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งจากการวางแผน และประ ชุมสัมมนาทำให้ได้แนวทาง และข้อสรุปในการจัดการ เรียนการสอนในส่วนต่าง ๆ และได้นำมาสู่การปฏิบัติ การ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอน

1. แนวทางในการจัดการเรียนการสอน คือการ เรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจทางด้านศิลปวัฒนธรรม และการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความสุข
2. การจัดการเรียนการสอนที่จัดแบบกลุ่มใหญ่ และแบบกลุ่มย่อยโดยกลุ่มใหญ่หมายถึงการเรียน รวมนิสิตจำนวนประมาณ 900 คนและกลุ่มย่อยกลุ่มละ 150- 200 คน จำนวน 6 กลุ่ม
3. การเรียนกลุ่มใหญ่ เป็นการจัดการเรียนการ สอนในหัวข้อที่มีวิทยากรพิเศษจากภายนอก หรือมีการจัด กิจกรรมพิเศษ เช่น การสาธิต การแสดง การบรรยาย พิเศษ
4. การเรียนกลุ่มย่อย ให้เป็นการเรียนการสอน ที่มีผู้บรรยาย 2 คน และดำเนินการในลักษณะของการ สนทนาพูดคุย การบรรยาย การตั้งคำถาม และตอบ คำถามระหว่างกันซึ่งการจัดการสอนแบบสนทนาต้อง มีการเตรียมวางแผนตั้งประเด็นคำถาม และแนวทาง การสนทนาการสอนเสนอ

2.การจัดทำสื่อ

ให้มีการจัดทำสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

- เอกสารประกอบการสอน

ได้มีการจัดทำเอกสารประกอบการสอนโดยคณะกรรมการได้ร่วมกันรวบรวมเรียบเรียงเอกสารการสอนในหัวข้อต่าง ๆ ครบทุกหัวข้อ โดยได้แนวทางการจัดทำเอกสารจากชุดวิชาไทยศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นหลักในเบื้องต้น

- สื่อการสอน

ได้มีการจัดทำสื่อการสอน ด้วยสื่อทางคอมพิวเตอร์ทั้งในส่วนของคุณภาพและภาพประกอบ โดยเป็นชุดสื่อในแต่ละหัวข้อที่เหมาะสมกับกิจกรรมการสอน

3.กิจกรรมพิเศษ

ได้กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อประกอบการเรียนการสอน และเสริมการเรียนการสอนในลักษณะของการเชิญวิทยากรพิเศษ การจัดกิจกรรมการแสดง การโชว์ต่าง ๆ โดยกิจกรรมพิเศษได้แก่

- การแสดงดนตรีไทย
- การแสดงดนตรีสากล
- ศิลปะการแสดง / ละคร / รำ
- การจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นละครเล็ก
- การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น

4.กิจกรรมกลุ่มของนิสิต

กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้จัดกลุ่มบริหารจัดการวางแผนจัดประชุมพิจารณาหัวข้อในการศึกษาค้นคว้าการจัดทำเอกสารรายงานและนำเสนอกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดบอร์ดนิทรรศการ การสาธิตการแสดงผลงานการแสดงเกี่ยวกับประเพณีและการละเล่นต่าง ๆ ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมกลุ่มของนิสิต ได้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจ โดยมีหัวข้อกิจกรรมต่างๆ ในปีการศึกษา 2546 เช่น

- ประเพณีแต่งงานไทยภาคกลาง
- สมุนไพรไทยกับการรักษาโรค
- ข้าวแช่อาหารชาวมอญ
- การละเล่นของเด็กไทย

- นวดเพื่อการบำบัด

- เปิดบ้าน... สมุนไพร

- การแต่งกายอย่างไทย

- เบิงอีสถานงานสถาปัตยกรรม

- อาหาร 4 ภาค

- ภูมิคุ้มกัน

- อนุรักษ์อาหารไทย

- การละเล่นของเด็กไทย

- เครื่องหอม

- ๙ มงคลขนมไทย

- หนังสือตำลึง หนังสือผลิตภัณฑ์

- การอนุรักษ์ไม้พื้นเมือง

- อนุรักษ์สมุนไพรกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย

- บ้านเรือนไทยภาคกลาง เป็นต้น

สรุปข้อคิดเห็นจากนิสิต

คณะกรรมการบริหารรายวิชาสหศาสตร์ 3 ได้กำหนดให้มีการประเมินผลจากแบบสอบถามท้ายข้อสอบโดยให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นหลัก ๆ และข้อเสนอแนะต่างๆ ซึ่งนิสิตส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสหศาสตร์ 3 โดยพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1.ด้านประโยชน์และคุณค่า นิสิตได้เห็นประโยชน์ และคุณค่าของการเรียนวิชาสหศาสตร์ 3 โดยได้แสดงเหตุผลพอสรุปได้ดังนี้

1.ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจขึ้นชม และตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม

2.ได้รับความรู้มากมายหลายด้านทั้งประวัติศาสตร์ ประติมากรรม จิตรกรรม ประเพณี ดนตรีจากความเป็นมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน

3.ได้รับความเข้าใจในคุณค่า และความหมายที่ลึกซึ้ง หัดให้มีการสังเกตสิ่งต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัว ได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้

4.นำความรู้ต่าง ๆ มากมายไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี

5.สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปแนะนำ แก่ชาวบ้าน และชุมชนของตนให้หันมาอนุรักษ์

6.สามารถทราบถึงวัตถุประสงค์ทางด้านต่าง ๆ ของงานศิลปะ นำความรู้ไปใช้ในการเข้าชมผลงานศิลปะ พัฒนามุมมองในด้านต่างๆ และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

7.เป็นรายวิชาที่ทำให้เกิดความสุขในการเรียนผ่อนคลายและไม่เครียด มีประโยชน์ทางด้านจิตใจ

8.ช่วยในการผ่อนคลาย และยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น

สูงขึ้น

9. มีประโยชน์สมควรให้มีการจัดการเรียน การสอน วิชาสหศาสตร์ 3 ต่อไป ควรเรียนกับปริญญตรี ทุกคณะ ต้องผ่านวิชานี้ก่อนจบเป็นบัณฑิต

2. ความพึงพอใจในการบรรยายกาของการเรียนการสอน จากการประเมินผลจากแบบสอบถามส่วนใหญ่บัณฑิตมีความพึงพอใจในบรรยากาศการเรียน การสอนในภาพรวม โดยสรุปความคิดเห็นได้ว่า

1. สอนสนุกเนื้อหา มีความน่าสนใจ เหมาะสมแก่การเรียน มีความเพลิดเพลินและไม่เครียด
2. มีบรรยากาศในการเรียนดี เหมือนเป็นการพูดคุยเล่าเรื่องต่างๆ ให้ฟังระหว่างอาจารย์กันเองและอาจารย์กับนิสิต
3. การเรียนรวม รู้สึกสนุกสนาน พร้อมทั้งได้รับความรู้
4. มีการสาธิต พร้อมสอดแทรกความรู้ไม่น่าเบื่อ มีสื่อที่ดึงดูดความสนใจ
5. สนุกได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้ มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน
6. จัดการเรียนการสอนดี ได้ความรู้ เพลิดเพลิน สนุกสนาน
7. เนื้อหาเข้าใจง่าย ได้ความรู้จากวิทยากร ที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ
8. พึงพอใจที่ไม่ต้องนั่งตามเลขที่นั่ง

3. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อสอบ ได้กำหนดให้ นิสิตแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อสอบที่ทำการสอบ โดยนิสิตได้แสดงความคิดเห็นโดยรวม ดังนี้

1. ข้อสอบไม่ยากไม่ง่าย ใช้ความจำเป็น ส่วนใหญ่ มีความเหมาะสมเพียงพอต่อความเข้าใจมีการวิเคราะห์บ้าง ถ้าตั้งใจ ทำได้ ถ้าอ่านไม่มากทำไม่ได้
2. มีการออกข้อสอบที่ดี ครอบคลุมเนื้อหาทั่วถึง มีความรู้รอบตัวที่นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต้องการให้ออกข้อสอบแบบนี้ไปตลอด
3. เป็นข้อสอบที่ดีน่าทำ ผสมผสาน ความรู้ใน

หนังสือกับความรู้รอบตัวและกระตุ้นให้ค้นคว้า โดยนำมา จากเหตุการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น

4. ข้อสอบดี มีความยากในระดับหนึ่งออกตรงตามหนังสือทำให้รักการอ่าน
5. ข้อสอบมีความประณีต ออกค่อนข้างละเอียด ครอบคลุมสมบูรณ์ดี ต้องวิเคราะห์ ถ้าอ่านผ่าน ๆ ทำไม่ได้
6. เรียงลำดับเนื้อหาดี ในข้อสอบมีการให้ความรู้ไปในตัว
7. ยากพอสมควร ค่อนข้างยากต้องอ่านละเอียด
8. ความรู้รอบตัวยาก บางจุดของข้อสอบลึกเกินกว่าสิ่งจำเป็นต้องรู้
9. ข้อสอบแบบความจำดีอยู่แล้ว แต่อาจให้มีการประยุกต์ใช้ คิด และเข้าใจจนสามารถประยุกต์ใช้ได้
4. ข้อเสนอแนะ นิสิตได้ให้ข้อเสนอแนะ และติงในประเด็นต่าง ๆ โดยสามารถประมวลในประเด็นสำคัญ ที่มีความหลากหลายได้ดังนี้
1. ต้องการให้เรียนกลุ่มใหญ่กลุ่มเดียว ถ้าแบ่งกลุ่มกลุ่มย่อยจะมีการได้เปรียบเสียเปรียบในการเรียน
2. การเรียนกลุ่มย่อยทำให้นิสิตสนใจมากขึ้น
3. ต้องการให้ลดความเข้มงวดในโครงการกิจกรรมกลุ่ม
4. การเรียนเพียงฟังการบรรยายตามหนังสือ น่าเบื่อ ควรมีการแสดงการสาธิตหรือกิจกรรม ระหว่างการบรรยาย
5. ควรพาไปชมสถานที่จริงวัด และพระที่นั่งต่าง ๆ
6. รูปแบบเชิงอภิปราย ขาดการประเมินในรายคาบ
7. การเช็คชื่อควรมีมาตรการที่รัดกุม
8. ควรนำผลงานศิลปะประเภทต่าง ๆ มาให้ดู
9. เอกสารประกอบการสอนมีความบกพร่อง พิมพ์ผิดค่อนข้างมาก
10. เอกสารประกอบการสอน ควรมีภาพมากกว่านี้
11. ควรมีการสรุปเนื้อหาตอนท้ายชั่วโมงและมีเวลาเพื่อการซักถาม
12. การจัดกิจกรรมควรโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ผู้อื่นร่วมชมด้วย

ปัญหาและแนวทางในอนาคต

ในช่วงระยะเวลา 1 ปีที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้จัดการเรียนการสอนวิชาสหศาสตร์ 3 นั้น ถือได้ว่าเป็นความสำเร็จที่เกิดจากความร่วมมือของคณาจารย์ คณะกรรมการบริหารรายวิชาสหศาสตร์ 3 และเจ้าหน้าที่ นับแต่การจัดทำเอกสาร การจัดทำสื่อ การประสานงานจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งที่สำคัญคือการจัดการเรียนการสอนวิชาสหศาสตร์ 3 ทำให้เกิดการรับ และถ่ายทอดประสบการณ์ ะหว่างกัน ในแต่ละเรื่องที่คณาจารย์แต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกันไปอีกทั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้ดำเนินการต่าง ๆ ตามความถนัด โดยจัดการเรียนการสอนเท่าที่จะทำได้ภายใต้ข้อจำกัดบางส่วน อาจไม่มีรูปแบบไม่มีทฤษฎีทางการศึกษาให้ต้องยึดติด ประกอบกับการดำเนินการต่าง ๆ มีความคล่องตัว เนื่องจากมีบุคลากรน้อยปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจึงสามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขได้ค่อนข้างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม ในมุมมองของคณะกรรมการบริหารรายวิชาสหศาสตร์ 3 สามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษารายวิชาสหศาสตร์ 3 นั้น เป็นการจัดการศึกษาที่มีประโยชน์ ทั้งในด้านวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาเชิงวิชาการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมและการประเมินผลแต่ปัญหาต่างๆที่มีอยู่บ้าง ได้แก่ สถานที่ห้องเรียน ห้องบรรยาย สำหรับรองรับผู้เรียนกลุ่มย่อย 200 - 250 คน พร้อมสื่อการเรียนการสอนที่พอเพียงกับการรองรับนิสิตของแต่ละคณะ(โดยคณะต่างๆ) ควรมีห้องรองรับการเรียนการสอนนิสิตของตนเอง) ข้อมูลต่าง ๆ ที่แน่นอน เป็นปัจจุบัน และมีความรวดเร็ว

สำหรับแนวทางในอนาคตของวิชาสหศาสตร์ 3 คงต้องขึ้นอยู่กับนโยบายของมหาวิทยาลัย โดยพิจารณาจากประโยชน์ทางการศึกษาประโยชน์ที่จะได้จากการสร้างบัณฑิตให้สมบูรณ์ทางด้านจิตใจ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ และพิจารณาผลการประเมินจากข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะของนิสิตและผู้ที่เกี่ยวข้อง ถึงข้อดี ข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการทั้งในระดับมหาวิทยาลัย และในระดับคณะ และคงต้องเอื้อและอำนวยความสะดวกกับหน่วยงานที่จัดการศึกษา ในการจัดสถานที่ จัดหาสื่อในการเรียนการสอน การจัดแผนการสอน จัดตารางสอน ให้

เหมาะสมสอดคล้องกับแผนของหน่วยงานที่จัดการศึกษา อย่างไรก็ตามสิ่งหนึ่งที่มักเกิดขึ้นอยู่เสมอ ๆ คือ การชี้แจงการอธิบายถึงความหมายที่มาของชื่อวิชาลักษณะการเรียนการสอนของวิชาสหศาสตร์ 3 ให้แก่ผู้ที่มีความสงสัยได้ทราบแม้แต่ บรรดาท่านวิทยากรท่านผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มาเป็นผู้บรรยายพิเศษ ที่มักถามอยู่เสมอว่าทำไมถึงต้องสหศาสตร์ แล้วสหศาสตร์ 3 เป็นวิชาที่ต่อเนื่องจากสหศาสตร์ 1 และสหศาสตร์ 2 หรือไม่...

อย่างน้อยชื่อวิชาก็สามารถสื่อให้เกิดความเข้าใจได้ในเบื้องต้น และเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ ขึ้นขอบได้ในลำดับต่อมาหรือสหศาสตร์เป็นการตั้งชื่อวิชาเพียงให้ทราบว่าเป็นวิชาที่ไม่สังกัดในคณะวิชาใด ตามแนว ความคิดในช่วงเวลาของการปรับหลักสูตร เท่านั้น

แล้วจำเป็นอย่างไรกับชื่อสหศาสตร์ 3.....